

Il·lustració Vallesana

Octubre 1922

30 cènts.

Núm. 4

BANCA MARSANS, S. A.

BARCELONA-RAMBLA CANALETAS, 2 i 4

Direcció telegràfica:

MARSANSBANK

Apartat de Correos número 1

TELÉFONS NÚMS. } 4530 A
 } 4531 A
 } 4532 A

Sucursal a MADRID: Avinguda del Comte de Peñalver núm. 18

Apartat de Correos, núm. 37

Agència a GRANOLLERS: Plaça del Bestiar, 25

TELÉFON 93

PRINCIPALS OPERACIONS

Compra i venda al comptat de tota classe de valors de contractació corrent
Dipòsit de títols en custòdia : Admetem valors en compte corrent i abonem els cupons respectius lliure's de tot gasto, concedint crèdits contra dits comptes prèvia consulta : Complimentació d'ordres en les Borses nacionals i estrangeres : Adquisicions en ferm i emissió d'emprèstits
Obertura de comptes corrents en moneda nacional i estrangera : Descompte de cupons i títols amortitzats : Revisió cuidadosa de les amortitzacions mitjansant els cupons que s'ens presentin al cobro, donant avis als interessats en el cas de resultar algún títol amortitzat : Compra i venda al comptat i a plaç de paper sobre l'Estranger : Emisió de xecs i cartes de crèdits pagaders en tots els països del món.

Transferències telegràfiques : Canvi de tota classe de monedes i bitllets nacionals i estrangers : Execució d'operacions en cotons futurs en les Borses de Liverpool, New-Orleans i Alexandria.
Cotons efectius.

AGÈNCIA DE VIATGES

Expedició de bitllets de ferrocarrils individuals; col·lectius i circulars per a totes les parts del món.

Bitllets kilomètrics espanyols lliurats en el acte
Passatges marítims

— ¡Quant m'agrada veure-la aixís, sempre fan coratjosa i aconortada! — Jo li deia devegades.

— Si ¿que hi vol fer? ¿I doncs com m'ho finc de pendre pobre de mi? — me responia.

— Vaja, que'l seu marit del Cel estant s'en pot donar per ben dirxós de la virtuosa memòria que n'hi guarda.

En tocant aquest punt ella frava'ls ulls a terra i romania trista, callada, pensivola, havent-la soprat més d'un cop quant s'aixugava una llàgrima.

Fins que un dia la cruessa de la realitat dugué al meu cor un immens desengany. Perquè va afectar-me ferm i fonament la falsetat, l'hipòcrita traïdoria de la Llucieta. ¡Ni mai de Deu que ho hagués fingut de presenciar!

Una tarda, amb motiu d'anar-li a visitar la nena malalta, vaig notar que s'amagava furtivament dins de l'alcoba un home dels més rics del poble, però també de fama en quant a moralitat ben sapiguda. Si bé allò va impressionar-me en mal sentit, encare no vaig volguer pecar del tot, ja que prou me consta per la pràctica lo que solen eixir errats a voltes certs judicis temeraris. Emprò poc temps després vaig adquirir-ne la certesa. Un cap-vespre de tardor passant al dret per uns pinetons boi tocant a casa seva, m'adono que per la porteta del barri hi eixia un home com d'amagatolis, mentres que ella després de despedir-lo del dintell estant, desapareixia sobradament, sentint-se tossegut l'aspre grinyolar del forrallat.

Aquell home, que cercant marrada per a entrar al poble, va passar-me casi frec a frec, era el mateix que es va amagar dins de l'alcoba.

La vigília de la Candelera, de bon matí, vareig rebre un recado urgent per a que m'arribes a veure la Llucieta, la qui fèia més d'un quart, que segons veus, havia caigut en una basca sense que la poguessin retornar.

La tenien els veïns extesa a l'entrada, descordada la coïlla i fluixos els lligots de les faldilles, fent-li els uns freqües al pit i cames menires els altres li donaven cullerades d'un estrany beuratge. Duta al seu lli i tornada en si gracies a la medicació, varem quedar un ratet sols, assabentant-me aleshores que havia estat dos o tres dies a la vila, que gairabé no's veia en cor de tornar, i que tenia molt mal de cap, vòmits i grans punyides al ventre.

A la visita del ensendemà havia empijorat tant, que desconfiava de salvar-la. Al eixir aquell vespre del quarto, jo'm crec que també sentia a dintre meu tota la fatal influència del mal temps, rufol i fred, de la banda de fora. A dalt no hi quedava altra persona que son germà gran, un home adust, mal carai, de pocs amics i un caracter forà violent. La tramontana bufava sense pietat, xiulant feréstega al passar per les esclerxes de les portes i boi fent frantollar les teules. Jo baixava l'escala a les fosques, preocupat de valent per aquella malalta, quan sento que m'agafen suauement pel bras, dient-me que abans de marxar fes el favor d'escoltar quatre paraules.

Una volta a la cuina, el germà de la Llucieta mocant el llum de ganxo, que anava apagant-se a causa del cremallot, va preguntar-me amb tò reposat:

— ¿I dós que li sembla de ma germana?

— Malament. Molt malament, Ton. Tinc por que no ho contarà.

Allavors, deixant estar el llum, va engègar un renecc amb tal ira, que'n va fer escroixar. Després d'una pausa breu, tornà amb cert misteri:

— ¿Ja saps de que li prevé això?

— ¡Qui ho dirà!... — vareig respondre de moment sense capir prou on anava a parar amb semblant interrogatori.

— Doncs jo si que ho sé — feu ell amb tò aspre.

Fitant l'esguard a les rajoles, s'alçà un poc la calxutxa mentre anava gratantse'l cap per entre'ls cabells esbullats, i anà descapdellant' poc a poc, fredament, amb gran calma:

— Te de saber, senyor metge, que un malvat d'aquest poble la va enganyar a la Luciceta. El dia que vaig abraçar-la en semblant baixesa de que si no'm fereixo de l'enrabiada. Demprenses ella m'ho va anar escudellant tot. Abusos, amenaces, debilitats, por al escàndol... ¡Vel-hi aquí!...

¡Aixís, vos, d'aquella hora en avant també ho toleravau!

— Si... que tenia de fer... — anava contestant arronsint les espatlles amb deix de tant se me'n dona — Prò això si, sempre li tenia dit: ¡Ai de tu Luciceta el dia que'm facis abaixar la caral!... Si tal s'esdevé, jo et juro que no et refosqueras de mi. ¡Ja saps qui soci!.. Perquè, vaia, me la temia aquesta — I quedà de repent silencios, esbutegant de coratge i cloent els punys amb violència.

OMBRES

N el poble i fora'l poble tothom coneixia a la Luciceta.

Vinda de fresc, havent-li quedat del matrimoni dues hermoses criatures entremclades com cabridets, llevat del natural desaboriment de la solitud, n'estava reixida, sense sentir defalliments ni grosses tribulacions, guanyant-se la vida ardidament. Activa i animosa sempre, al ensemmps que llesta en el treball com cap d'altra ni a haves, se captava prompte les voluntats, vegeint-se-la a tot-hora plena de resignació, dócil i recatada en sos posats.

Jo, la veritat, la tenia en tan bellíssim concepte, que no reparava pas, sempre que a tom venia, en posar-la als ulls de la gent com espill de dones virtuoses; i fins alguna volta m'havia atrevit a donar-li santitosos consells a fi d'estimular-la més i més en la perseverança de son honest modo de viure.

I efectivament, a l'endemà els dos companys vestits de les festes, feien via envers la capital.

Ben curta fou la liur estada a Barcelona. L'Ignasi retornà de vespres perquè ningú n'hagués esment, i tan violentes degueren d'ésser les emocions allí rebudes, que al entrar a cà'n March de la Font estava iraspostat, groc, retut, com si me li haguessin tret tota la carn de damunt a esgarrapades.

Els pares de la Toneta al veure'l en tan llasfimós estat, feren un crit de sorpresa.

— ¿Qué hi ha?... ¿No has vist la noia?...

Ell no pogué pas dir una sola paraula. Se llençà de colzes damunt la taula, ensemps que una mar de llágrimas brollava sens parar dels seus ulls inflats, com si per al·li volgués escolar-se son immens dolor.

— ¿Es moria, potser?...

No, no, anava senyalant l'Ignasi amb el cap i amb les mans.

— ¿Doncs que hi ha?... ¡Parla!... ¡Dignes!...

El jove feu un esforç i pogué dir tan sols entre sanglots:

— ¡Ha tirat per mal cap!... ¡Ha tirat per mal cap!... ¡Perduda!

L'escena que se succehi allavors era verament esglaiadora. La mare, sobretot la mare, caiguda de genolls en terra, en mig son desconort, semblava fol·la... L'Ignasi, l'affligit Ignasi, no trobant cap paraula de consol, iraspassant altra volta silencios el portal de la masia, emprengué amb el cor trossejat el camí de casa seva.

El vent en aquell instant retrunyia per la xameneia udolant ferestegament, embolcallant-nos d'una fredor humida i raixades violentes d'aire que boi apagaven la flama del llum d'oli

— Per això — continuà'l Ton — ella vistós els andamits d'aquest pitllet que s'escapuleix en els instants de major compromís, se'n va anar uns dies a fora'l poble a trobar una d'aquestes dones que diu que es dediquen al negoci, i... ¡reixis lo que reixis!... ¿m'enten? . . . Més s'ha estimat corre aquest perill que no pas caure en la vergonya.

— Prou, prou. Més això es esgarriós; està penat per la llei.

Allavors se senti que a dalt la pobre malalta panteixava, fent-ne grans esforços per a vomitar.

— ¡Ton!... ¡Ton!... ¡jo'm moro!... — cridava.

— Aneu, i doneu-li una bona cullerada de la medicina, i si per cas d'aquí mitja hora una altra.

— Està bé. I ara que cap ànima viva n'hegui esment de res de lo dit ¿eh? — m'observà aquell home amb tò imperatiu i boi amenaçant.

Després tot pujant calmosament l'escala, vareig sentir com anava dient alt, com si dones responsta als negres pensaments que a ben segur devien creuar per la seva imaginació exaltada: «¡Lladre!... ¡Murri!... Tu et creus que els diners serveixen per a tot i poden lograr-ho tot. Esperat, esperat... ¡A fe de Cristo que'n mala banda ets anat a rair!»

rel...»

La desgraciada Lluçia després de vuit dies de sofriments espantosos, va donar l'ànima a Déu.

Ningú s'en sabia avenir prou d'aquell mal tan sobtat, el qual havia atuit tan depressa una naturalesa sana i forta.

Mentres a les dugues de la tarda, com de consuetud, les campanes senyalaven que a la parroquia hi havia un veí difunt, va corre per tot el poble, amb la rapidesa d'una mala ventada, la nova de que s'acabava de trobar un home horriblement assassinat.

La gent acudia al lloc del crim, esglaiats tothom per aquell fet incompreensible.

Al anar-hi jo amb els del jutjat, va semblar-me veure en aquell trist succeés quelcom de providencial. Allí mateix, a la part de dalt dels pinetons de prop la casa de la difunta, on en un cap-vespre de tardor vareig reconeixer al home indigne qui fugia boi amagant-se després d'haver comés una mala acció, aquell mateix home jeia, extès a terra, la cara blavelada pels rocs del caminal, els membres contrets per l'esgarriof de l'agonia i els dits crispats apretant convulsivament matolls de l'herba.

Res va trovar-s'hi a mancar d'objectes ni diners. I descobrida l'emilla i esqueixada la camisa i la samarreta, vaig poguer-li notar tres ferides de ganivet, totes a la part esquerra del pit, dirigides al indret mateix del cor.

La primera vegada que vaig topar-me amb el Ton després de tan tristos aconteixements, el vaig trobar

nyones de servei, l'ignasi empassant-se una llàgrima que semblava de fel, sols barbotejà cloent el puny i alsant-lo tant com podia:

— ¡Mateixs siguin aquels forasterots i'l dia que es van conèixer!... ¡Mateixes ànimes tenidores!...

* * *

La feia temps que'ls pares de la Toneta no havien sabut noves de la llur filla. Dues cartes seguides havien quedat ja sense resposta, quan per uns d'allí prop varen enterar-se de que la noia poc s'estava a la mateixa casa. Això va omplir-los de via recel, fins al punt d'escriure a uns coneguts, per a que procurassin veure a la Toneta i esbrinessin les causes del seu silenci.

Però res. Cada dia l'ignasi a l'hora d'arribada del correu, aguardava febrós al carter, sempre novament esperangat de rebre la desitjada carta de Barcelona. Més cada dia la mateixa negativa resposta, i cada dia el mateix cru-del desesperany.

— ¡Polsar que te n'hi anessis! — feu un dia de sobte el pare de la Toneta, després que l'ignasi li participà, com sempre, que tampoc hi havia noves.

El fove resia indecis.

— ¡Prò si no hi soc estat mai!... ¿Qué volen que trobi, pobre de mi?

— Veste-n'hi amb l'heren Gilbert, home, qui'n sab bé massa tots els racons i raconets. Ell te guiarà prou.

— Teniu raó; i a fé que si ho diuen al coix no ho diuen pas al peresòs, perquè demà mateix me n'hi marxo.

l'arribar al portal i donar una llambregada pels endins, la meua sollicitut va convertir-se en sorpresa, al veure que aquell gros foc era fet expressament al bell mig de l'entrada, amb un munt de pinyoques i pinassa, per la mestressa de la casa, la Roseta, qui agenollada allí prop hi escalfava una paella que llessava una fetor d'oli que tapava els esperits. Anava a dir-li quelcom en recerca de satisfacció a la meua natural curiositat, quan d'imprevist, sense que ni tan sisquera pogués sospitar res, de darrera la porta varen engegar-me, del modo més covart i criminal, dos trets seguits de pistola, que va ser ben bé un miracle no'm toquessin, car un d'ells, passant freg a freg del meu cap, va escrostonar en aquell indret el llindar de la portalada. Després d'aquella escomesa brutal, una ombra va esquil·lar-se arràn de paret, fugint fins a topar l'escala d'anar al pis, no tan lleugera que jo a la claror del foc no la conegués, donant-me encara temps de dir-li quan empenia'l replà:

— ¿Què heveu fet, Miquel?... ¿Tan mal cor teniu?..

Gran sort per a tots que ningú del barri va ataleiar-se de res, quedant la cosa morta així. Però és clar que la impressió d'esglaiament que vaig endurme'n va ésser forta, potentia. Així és que mentres caminava, ja un poc refet del cas, depressa i com d'esma cap a casa, no'm podia pas avindre de com al món hi pot haver tanta de vilesa, no capint de cap manera el perquè aquell home, abans bonatxot i pacífic, havia comès amb mi, sense motiu, una acció tan crudel i tan indigna.

fret, calmós, adust, però sossegat com sempre. Va llambregar-me de cap a peus, i aquella mirada fòssuda, invésfigadora, va forbar-me un bon xic fins al punt de no saber com desempategar-me'n. Emprò ell va continuar essent sempre el mateix. I mai més, mai més, varem eixir a parlar, ni poc ni molt, de la seva germana morta.

EL REPATRIAT

Les campanes brandaven tristament, fent-ne senyal de que a un cos gran havia de donar-se-li cristiana sepultura.

Malgrat d'ésser dia feiner, per tots els carrers s'hi veia gent mudada, de dol rigorós, els quals se dirigien amb el cap baix i la tristesa retratada en el llur semblant, envers una casa del carrer Major, escrostonada i de pobríssima apariència.

En l'estrada, i descansant damunt d'un baiari, s'hi destacava tètricament una caixa de morts, feta de fusta de pi, pintada de negre, amb una creu blanca al bell mig, i al cap d'amunt un casquet amb franges vermelles, dels que usen els pobres soldats quins han d'anar a servir a la pàtria.

El cos que tancaven aquelles quatre fustes empastifades amb fum d'estampa, era'l d'un jove de vinticin anys, al qui jo havia assistit en sos darrers sofriments al ésser repatriat feia pocs mesos.

Efectes de la superstició

Deu no va permetre que aquella vetlla hi hagués una nova víctima de la estúpida humana.

Les doize de la nit queien acompassades, calmoses, del cloquer parroquial, sentint-se repetides poc després per una munició de rellotges del veinat que semblava les escarriassin. En aquella hora plena de misteri i de silenci, venia de veure un malalt operat de la vigília, quan al passar pel carrer Major m'adono que'n una travestia, de la casa que'n diem a cà'n Boixer, n'eixia una resplandor extraordinària. Dita casa encara tenia la porta del carrer oberta de bat a bat, eixint-ne de l'entrada unes grans glopades de fum espès i negre, barrejades amb alguna que altra guspiria de foc que s'enlairava cel amunt. Pel demés, la claror d'incendi que venia del interior era tan viva, tan intensa, que's reflectava en la paret blanca i llisa de la casa del davant, il·luminant-la, talment com si fos un bat de sol.

No cal dir l'alarma que'm va causar aquell tètric espectacle, corrent-hi boi desseguida convençut de que aquella bona gent ignoraven lo que'ls passava. Però a

XAMPANY MONTBUI

Selecte ví escumós de velles reserves elaborat pel procediment de la xampanya en les grans caves situades a la falda del Castiell de Montbui, terme de Sta. Eulàlia de Ronsana (Província de Barcelona).

GRANOLLERS: Casa «Picarol», Plaça del Bestiar.
SABADELL: Baudili Mainou, Carrer Quevedo, 62
CALDES DE MONTBUI: J. Galobardes, (Feliàs).
BARCELONA: Vicens Ferrer i C.^a, Plaça Catalunya.
(Cantonada Rda. S. Pere) i la Stat. Anònima Monegal

Pedres per a Molineria

"MARCA MAYOL"

PRIMERA I ÚNICA MARCA NACIONAL
S'en fabrican en Cuarç, Sílecs i Esmeril
Fabricació incompatible

SEBASTIA MAYOL

Preus sense competència : Demani's pressupost

FÀBRICA EN:

MOLLET DEL VALLÈS

Telèfon núm. 3405

Garatge i Taller de Reparacions

en Autos, Camions, Motocicletes i Bicicletes

Benzina, Olis,
Grasses i Gomes

TREBALLS DE PRECISIÓ

Soldadures i tall autògen

Accessoris per a Automòbils

Motocicletes i Bicicletes

AUTOS DE LLOGUER

PUPILATGE PER A COTXES

Roca & Baulenas Germans

EX-OPERARIS DE LA FÀBRICA "ELIZALDE"

Sub-agents del "FORD" amb stock de peces de recanvi

Representants dels cotxes "ELIZALDE"

EXPOSICIÓ I VENDA:

TALLERS:

Doctor Robert, 15 GRANOLLERS Josep Umbert, 23

Casa Cunillera

TELÉFON 52

Vins del País i de Xerez

MANSANILLA

Xampanyes

:: MOET & CHANDON ::

ROBINET :: CODORNIU

Pomells

Pomells

POMELLS

Pomells

Pomells

El postre més exquisit : Especialitat de Granolles

IL·LUSTRACIO VALLESANA

MAGAZINE MENSUAL

OO

Any I : OCTUBRE 1922 : Núm. IV

Redacció i administració: Sta. Elisabet, 6 : Granollers Telèf. 101

La música i el sentiment

ALS BENVOLGUTS MESTRES I CANTAIRES DE L'«ORFEÓ GRANOLLERÍ»

No soc músic, però com bon admirador de l'art, la música penetra dins de mi i per lo tant la sento fonament i amb ses harmonies belles, també vibren les cordes més delicades dels sentiments del meu cor.

Per això, quan el diumenge dia 17 del passat, tingue ocasió de saborejar les harmonies dolces que els bons cantaires de l'«Orfeó Granollerí» que tan magistralment el Sr. Bataller dirigeix, deixaren sentir per tot aquell ambient replè d'art i poesia, que'l saló-teatre del Centre Catòlic replenava i endolcia, no puc menys d'adressals-hi el testimoni de la més cordial admiració.

Allí hi sentirem entonar cançons belles de la terra i dolces harmonies del Cel. ¡Com devot seguia nostre esperit allà on els cantaires portar-nos volien!

I en efecte, sentirem les magistrals cançonetes, «El Pardal» i «El Rossinyol», curulles d'aquella beutat artística, que desvetlla a n'els cors la bellor de l'ignoscència; al vibrar pei ambient aquells himnes «Nostre Cant» i «La Sardana de la Pàtria», els aplaudiments amb que espontàneament els cel-lebràvem, deixaren entreveure aquell sentiment tan genuí de les coses de nostra terra, que en tots els cors desvetllaven; i quan ens endinzaren en aquell mar d'art, el més sel'lec-

te, el més escullit, perque també era el més diví, amb els cants místics del «Ave-Verum», de Saint-Saëns i els «Chorals», de J. S. Bach, allavors nostres cors quedaren també presos de místic arrobament; ens pareixia que no romaniem pas aquí en la terra, ens semblava trobar-nos entre-mig dels moradors de les regions del Cel, amb els angelons, amb els cortisans divins, amb Déu Nostre Senyor. Per això també mig esporuguits les aplaudíem, perque el soroll estrident de la terra, no ens tragués el bon efecte de les visions cèliques d'aquell místic arrobament.

¡Que n'és de seductora la música! Per lo mateix es també poderosa la seva psicològica influència, trascendental en l'educació dels esperits.

La música, per lo mateix que penetra fins lo més íntim dels cors, també mou els sentiments, segons el caire que ella vol. Lo mateix plora amb el desconhortat, que sonriu amb el que es veu replè de gaubança; tant mou el cor vers els sentiments nobles de la santa religiositat, en aquells que devots l'escolten, com excita les passions vanals, embrutint els esperits amb escaròtic sensualisme; així enardeix amb els himnes nacionals l'esperit pàtri dels ciutadans, com exalta els revoltosos amb cants subversius, injectant els-hi el més denigrant esperit de devastació i anarquia.

Ja sé n'ha valgut l'esperit del mal d'una potència tan seductiva, i al veure-la corrent de sensualitat que als cors domina, també més encara els ha excitat amb vanals cantarelles; i avui, trist es dir-ho, la cançó burdellesca de «Cafè Concert», invadeix els pobles i fins les més llunyanes masfes, on encara el vellet entona aquelles cançons que per lo mateix que d'ignoscència replenes, son també tan belles...

Però lo mateix ha sigut propagar aquesta cançó enbrutida, que arreballar dels cors els sentiments d'art i bellesa, perque la cançó mundanal no és art bella, puig sols es tal aquella que, enlairant-nos de la terra, ens atança més a la font vera de la bellor increada: Déu Senyor Nostra. I la cançó vanal, deshonest, rebaixa l'home, fent-li aspres les coses pures i sanes, revolcant-lo pel llot fastigós de les passions villanes.

Era tan general aquesta ona invasora, que fins tarades n'eren les persones bones i de nobles sentiments, d'aital manera que el cant greu i magestuós de la Liturgia del Sagrat Temple, s'ens feia aspre, i no ens plavíen els himnes sants, si cantats no eren amb tonada frívola, tota plena de mondanitat i lleugeresa.

Grat sia Déu, aquest estol de bons cantaires iniciat pel mestre Millet, i escampat arreu, arreu, de nostra terra catalana, formant ben educats orfeons, ha espargit també a dolls les armonies belles del cant clàssic, popular i religiós; la gent des de son començ no hi entraven, perquè aquelles cantarelles de mal gust en son esperit romanien clavades encara, però poc a poc se'ns van educant els cors, i aficionant-nos cada jorn més de les nobles i lleals armonies, boi fent-se'ns asquerosa la cançó vanal corruptora; també la sort ens cap d'esser coneixedors més perfectes del acabat concepte de l'art, de la vera noció de la bellesa.

Avant, doncs, volguts cantaires granollerins, i defallir... ¡jamai! que la vostra obra és noble, que la vostra tasca és gran, puix a més de fer brollar en els cors la fè redemptora i enardir l'amor pàtri en l'ànima dels ciutadans, la missió vostra al ensems civilitza, puix és perfecta educadora de l'esperit.

JOSEP M.ª HOMS, PVRE.

QUADRET

Era negra nit.

El vent xiulava amb fúria espantosa com si cantés una elegia de destrucció damunt la terra.

Pausadament quèia la neu.

Tot era silenci. Engoixa. Tristor.

De tant en tant s'oïen lladrucs de gossos.

Un plany llastimer, com una queixa.

Els cavalls dels traginers, quins fèien via al mercat de la vila, caminaven lentament.

Caminaven a la llur voluntat.

Els traginers, anaven endormiscats, montats en llurs cavalls molestats pel fred i el vent d'aquella nit hivernal.

El nuvol de neu se transformà en boira.

El vent, com cançat de sa cançó destructiva, acallà sa fúria, bufant de tant en tant, com vell rondinaire que no ha resolt el callar-se del tot.

Els cavalls semblen exercir-se i caminen més depressa.

Coneixen el prompte acabament de sa penosa i llarga caminada.

El perpellejar d'alguna que altre estela, dona nou aspecte al paisatge.

Una verge, amb son mantell blanc de desposada, sembla la terra.
L'aua apunta.

Els aucells, enrampats de fred, salten dins el brancatge, piant llafimosament al ovirar el blanc sudari que cobreix la terra. ¡Tenen gana!

Un suau ventitjol va escombrant el cel de núvols.

Ha parat de nevar.

Els fraginers entren a vila. Tot es moviment.

A missa primera, crida als fidels, la tosca campana del convent.

Els veïns escombren la neu de portals i acerés.

El marxant prepara sa parada de robes de tots colors.

L'escolanet, tot fregant-se els ulls, encar mig clucs, presurós camina cap a l'Església.

Encongits de fred, van entrant els fidels a l'Església.

Sona l'últim toc. La missa comença.

L'Astre Rei besa amb sos débils raigs les faulades curulles de neu, sa enamorada.

Tan bon punt se sent besada, joiosa se transforma en regalims que gotejen i s'escorren per la suau pendent per a anar a barrejar-se amb sa companya del carrer.

La nítida blancor, fang i aigua s'es tornat.

A l'Església'l dringar d'una campana anuncia'l moment de l'Elevació.

Els oients, cap cot, no gosen mirar la blancor sens màcula de la Hòstia Sagrada,

Tot respira alegria, misticisme i amor.

L'immaculat borrelló de l'Hòstia Santa, no es fon pas mai, no. Pels segles dels segles, s'ostenta com símbol d'esperança als ulls dels creients.

ERNEST GURRI DELHOM.

LA GARRIGA. — Distingides senyoretetes portant a la Verge del Camí, en la processó que's celebra cada any en el Bosc de càn Tarrés.

LA GARRIGA. — El jovent dansant sota els alzinars en la Festa del Bosc de càn Tarrés.

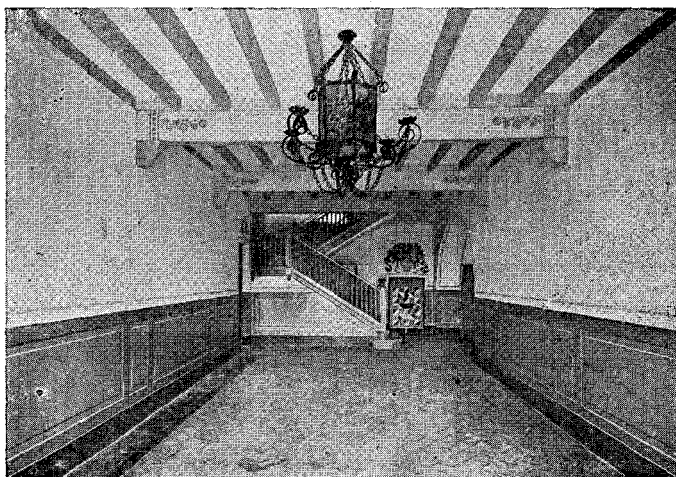

GRANOLLERS.—Aspecte del nou Camp d'Esports el dia de sa inauguració.

GRANOLLERS. — Les sardanes al Parc.

MOLLET:
Font monumental inau-
gurada l'any
passat i casa
de la Vila.

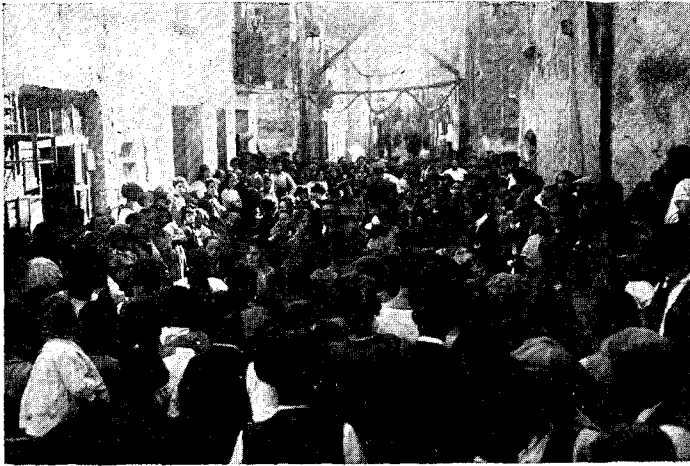

MOLLET.— Inter-
rior de l'Hostal
"La Marinette"

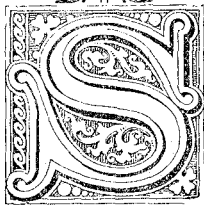

GRANOLLERS. — Festa del Barri de Santa Esperansa.
La Dansa al carrer del Dr. Robert.

GRANOLLERS. — Festa del Barri de Sants Metges.
La Dansa al carrer de Corró.

LIBERTAS

SUPREMA aparició qu'en ales santes
d'amor i caritat voles lleugera,
estela divinal que t'abrillantes
per l'éter intangible de la esfera:
ta esplendorosa llum vinga en ajuda
del català trovaire, que't saluda.

Qui't gosa avui cantar, quan per la terra
de l'odi i la venjança el clam ressona
i a foc i sang la maleïda guerra
l'abjecte esclavitut arreu pregona?
Qui't gosarà cantar, quan de l'abisme
s'aixeca tota llei de fanatisme?

Ton bell regnat la Santa Creu evoca,
la Ciència al teu impulç fa nova via,
ton nom sagrat la nostra tema invoca
en contre de la odiosa tirania.
Oh, Llibertat sublim, ta executòria
escrita està del Cel en l'altra glòria!

A ton excels conjur, tornarà Astrea
nou segle d'or a presidir joiosa,
i al geni i al progrés dara l'idea
sa empenta més segura i poderosa;
tot home gosarà del dret de viure,
i a imatge del Etern, serà ben lliure.

I en va serà que es forgin més cadenes
al foc d'iniquitat i d'estultícia;
debades opresions, torments i penes
inventaràn l'orgull i l'injustícia.
La llum de ta mirada sobirana,
fondrà en un sol amor la raça humana!

J. BAUCELLS PRAT.

En Rión, vist per l'Albarranch

Els cotxes ‘ELIZALDE’

Atentament invitats per la casa Roca & Baulenas, germans, d'aquesta ciutat, el diumenge 1.er del corrent mes d'octubre realitzarem una excursió en un dels tan anomenats *autos* «Elizalde».

El cotxe era tipo 29 completament de sèrie, anaba pilotat per En Josep Feliu, probador de la casa acompanyant-lo En Joan Ribalta, representant per Mataró de la casa constructora; además En J. Nieto, encarregat de la secció de venta; En Josep Amigó, un representant de la casa Roca & Baulenas, i el redactor de l'Il·lustració.

Magnífiques resultaren les proves efectuades amb aquest cotxe construït a Barcelona.

El diferencial i el conjunt tot del motor, així com la suspensió sistema Can fileber, son d'una escrupulosa construcció, al igual que reuneix unes aventatges sobre les altres marques, doncs porta les vàlvules muntades per la part superior, sistema aviació, que junt amb la culata de bronze li dona una potència extraordinària.

Pel seu poc consúm, s'imposa aquesta marca sobre les demés, en la particularitat de que, en costes com les de la carretera de Cardedeu marca fàcilment els 105 klms. per hora, velocitat que altres marques no poden alcançar.

M. J.

ESTUDI GEOGRÀFIC ECONÓMIC

de la comarca del Vallès

(Continuació)

La rama litoral d'aquesta paràbola, formada per la sèrie de muntanyes que separen el Vallès de les platges mediterrànies, arrenca del citat punt de Gualba, passant per Fuirosos, Montnegre, Collsacreu, monts de Nostra Senyora del Corredor i Sant Cristòfol; segueix paral·lelament el Mogent per entre els partits judicials de Granollers i Mataró fins als monts Séllecs, continua pels de Mata, Montalegre i Sant Jeroni de la Murtra fins a Montcada — aon travessa el llit del Besós — i s'extén cap a Collcerola i Tibidabo, per la mateixa cadena de muntanyes i termina en la confluència del Llobregat i la riera de Rubí, a poca distància de aquesta població.

En aquesta cordillera hom hi troba els colls de Collsacreu, Parpers, Font de Sera, Conreria, Montcada, Collcerola, pels quals passaven els antics camins que anaven del Vallès a Arenys de Mar, Mataró, Alella, Tiana, Barcelona i Gràcia.

La branca superior de la paràbola està determinada per una altra línia que, arrencant de Gualba, com l'anterior, passa per les muntanyes de Viabrea, Sant Martí de Riells, cims del Montseny, Santa Elena, Pla Pradés, Roques de Corbs, Turó de l'Home, Catiu d'Or, Matagalls i Mulà i travessant el Pla de la Calma continua fins al Congost, per Tagamanent i Vallcàrcara; travessant el jaç del riu, i segueix per Puiggraciós i serrat de Leucata, muntanyes de Bertí, Sant Miquel del Fai, Sant Quirse Safaja, Sant Llorenç del Munt i Montcau; avençant pels monts de Pas o queixal de Llop, serra del Pou, Ubac, Collcardús i Sant Pere Sacama per acabar al Cairat, a poca distància de La Puda.

Aquesta línia és molt accidentada i té també alguns colls, com els de Sant Marçal, Congost, Puiggraciós, Sant Feliu de Codines, Pas del Llop i Collcardús, que comuniquen el Vallès amb Viladrau, Vich, Pla de la Garga, Moià, Manresa i Monistrol, respectivament.

El límit occidental del Vallès queda perfectament delimitat pel Llobregat, en el troç que va des del Cairat a Papiol, en quines poblacions acaben els ramals de la paràbola que ens ha servit d'esquema.

L'eix de la corba, dirigit de N. E. a S. O. passa aproximadament per Sant Celoni, Cardedeu, Granollers i Sabadell, acabant, davant de Martorell, en l'històric Pont del Diable. Una mica més cap al nord, pot trassar-se una altra ratlla, sensiblement paral·lela a aquest eix, que passarà per La Garriga, Caldas de Monbui, Terrassa i Olesa. Les poblacions que aquestes dues rectes atrevesen són les més importants de la comarca.

II

GEOLOGIA

Durant l'era primària començaren a sorgir de l'immens oceà un gran nombre d'illes, de consistència indestructible, les quals s'extingueren per l'actual regió pirinenca, formant una sèrie discontinua de promontoris. Una altra sèrie d'illots anava des de Sant Feliu de Guixols a Barcelona, extenent-se fins a prop de Terrassa i de Vich. Més avall ja es dibuixava la silueta d'una gran illa, que després es convertí en les muntanyes de Prades. El Montseny, les Guilleries i La Selva, formaven també una gran illa, i les muntanyes de la Marina i del Tibidabo una extensa cordillera.

Tota la resta de Catalunya estava coberta per les aigües d'un mar de límits desconeguts, constantment revoltat per les sotregades del foc central, que anava denudant la crosta granítica poc a poc. Els fragments esbocinats anaven a raure al fons de les aigües, quines ocupaven el golf que formava la mar en això que avui és el Vallès i s'hi depositaven en gran abundor, fent pujar a gruixària de les terres emergides.

Acabada la deposició sedimentària d'aquest primer agrupament de capes, vingué la deposició d'altres capes de naturalesa sorrenca, les quals, a l'assolir consistència, permeteren la possibilitat de la vida, encara que en sa forma més rudimentària.

Durant aquest període, les corrents torrencials trencaven la monotonia de les riberes i del fons dels mars silúrics; i les ones s'estrellaven contra d'aquelles fites de sauló posades en els angles de ço que havia de constituir-se, més tard, en la comarca Vallesana. La deposició dels còdols que formen les pudíngues característiques d'aquest període, és deguda a l'agitació que es notà durant el seu transcurs.

LLUÍS PARCERISA I SERRA.

(Continuara.)

GUARNICIONERIA DE LUXE E INDÚSTRIA

CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ DE CORRETGES
DE TOTES MENES I SIMILARS

Toldos i Velamens
Tapisseria en general

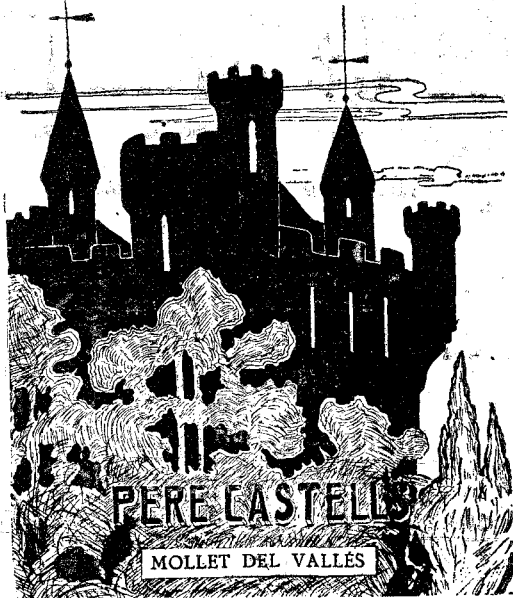
FRANCISCO PORTA

Carrer d'En Prim, 27 : GRANOLLERS DEL VALLÈS

EDICIONS "PRÓ VALLÈS"

IMP. JOSEPH - GRANOLLERS. - FOTOGRAFIES J. BOSCH - GRANOLLERS.

ANIS CASTELLS

Taller de Construccions Mecàniques

Instalacions completes
per a tota classe d'indústries

:: Treballs de gran precisió

Especialitat en Ternals
de totes menes

MANEL CONDOM

Lleó, 13 : GRANOLLERS

:: Farmàcia de Artur Gasset ::

||||| GRANOLLERS DEL VALLÈS |||||

Centre d'específics nacionals i estrangers : Secció
d'Ortopèdia : Aigües minerals : Anàlisis : Oxígen

Productes químics per a la fotografia de les cases Bayer i Kodak

Banc de Granollers

CAPITAL: 2.000,000 DE PTES.

Direcció telegràfica: BANKGRANO

Telèfon núm. 50

■
Casa Central: GRANOLLERS

CARRER J. ANSELM CLAVÉ, 34

Sucursal a SANT CELONI

CORRESPONSAL DEL "BANC D'ESPANYA"

Comptes corrents en moneda nacional i estrangera : Giros : Ordres telegràfiques d'entregues i Cartes de crèdit sobre les principals places d'Espanya : Descompte, cobro i negociació de Lletres sobre totes les places nacionals i estrangeres : Préstecs sobre valors : Overtura de comptes de crèdit amb garantia de valors de cotització corrent : Compra-venda en les borses d'Espanya de tota classe de fondos públics i valors industrials : Negociació, cobro i descompte de cupons i títols amortitzats.

Admissió de dipòsits en valors

Canvi de monedes

sedent. . — anava llegint alt el capellà; quan guaitant per damunt del llibre va adonar-se per casualitat que'l pare del difunt, aquell desgraciat vellet, trencava de color i li venien ascós.

Totseguit, parant el res, va fer senyal als del costat, i aquests encara varen ser-hi a temps, evitant que caigués aplomat a terra. Després del vòmit li vingué un fort petament de dents, quedant-li les mans i la cara fredes com gel. Allavors va demanar mig embarbosat que l'abriguessin bé i'l duguessin prompte a casa...

Massa que ho va endavinar el fosser de que molt bé podia estalviar-se de tancar la fossa. Al cap de pocs dies, la mateixa capa de terra acotxava amorosa els dos cossos que havien estat separats tant de temps per la maledida guerra, i que ara, per fi, la pietosa mort ajuntava per a sempre.

Mentres la gent anava arribant, tots macilents i muts, distribuïnt-se com podien per l'entrada i aceres del carrer, el pare del mort, recolzat al dintel·le de la porta de la cuina, mirava com alelat i amb els ulls amarats pel plor, aquell sor tan seu que ben prompte li anaven a ireure per a sempre més de casa. El cervell li bullia; i fixo sempre son frist esguart en aquell caixó negre, ample de dalit i estret de baix, abraçat amorosament per la creu blanca, mil records l'assetjaven fossalment, posant-lo a risc de tornar-se boig.

I allavors li pareixia veure'l encara infant, quan, ros com un fil d'or i gemat com una poncella, se'l posava a la falda i li cantava cançons i li esplicava boniques rondalles. Li semblava encare àvui, quan amb aquell aire tan graciós se li esmunyia deis dits, corrent tant com podia, a fi d'escapar del càstic merescut per alguna de les seves entremaliadures. Recordava, com si fos allavors mateix, els dies de fret i d'angoixa patits durant el fort de la maledita, quan a l'edat de dotze anys s'encomanà l'escarlatina; aquells recels, aquelles angúnies, aquella pesada lluita entre la vida i la mort, els treballs endarrerits, les nits perdudes, el gasto insoportable, la convalescència llarga i aterradora, tot, tot, passava per aquell cap atribulat, semblant a un rusc amb dos eixams a dins abans de desaparir-se. Després i com a terme de tant sofrir i tant de gasto, quan ja se'l veia gran i bò per a treballar i ajudar-lo, vingué la quinta, la maledita quinta, havent de despendre's d'aquell bossi de cor, en el que tots els seus amors i esperances s'hi tancaven.

Es clar, pobre noi, que la joventut li donava animós delit. Bé prou li deia abans d'anar-s'en a les filles:

— Pare, no fingueu por, no estigueu frisi: és qüestió d'un parell d'anys de passejar-se per l'Espanya.

Però ell no sabia que aquesta nació tenia guerra al Marroc, al quin país, en lloc de conservar-lo lligat amb els dolços llossos de la germanó, el considerava com a poble apte per a ser-ne explotat, i que tractats els llurs habitants tan injustament, tard o d'hora havien de rompre amb l'opressor, costant-ne rius de sang a la nació espanyola. Per desgràcia fou així, i pocs mesos havien transcorregut de son ingrés a l'exèrcit, quan un dels primers d'embarcar fou ell, el sosteniment de la casa i la única esperança de un pobre jornalier vell i baldat: ¡l com acudiren a sa pensa aquell barco ple de banderes, aquell moll ple de gent, aquelles músiques, visques, crits, soroll i borraixinat! Ell no cridava pas, ni reia pas; tenia la vista fira en un punter del barco, i en ell hi veia plorant al fill volgut...

I sempre guaitant-se distret la creu blanca que s' destacava vigorosament del fons negre de la caixa de morts, pensava també, una volta desembarcat a l'Àfrica, amb les setmanes i més setmanes de mortal angioixa per manca de noves, per després rebre una carta plena de dolor, en la que sols li deia: «Acabo d'eixir del Hospital ¡Soc arribat molt mal!... Demà entrem d'operacions... Fa un munt de dies que tantost ni menjo ni dormo...» Després mig any de tenir-lo per mort... Passat eix temps, un dia a l'hora de arribar la tartana, dos homes ajudaven a baixar amb molt

de cuidado un soldat malalt. ¡Jesús! no l'hauria pas conegut ningú. ¡Era ell!, sí, i era ell! però com tornaval... ¡flac, groc, perdut, amb la roba caiguda, la febra meniant-se'l, sense veni, amb una flosseta seca i els llavis sense color... — Aquest és el fill que jo os vaig dar?... ¡Maleïts sien!...

Per fi, uns quants mesos més de sofrir i esperar, de gasto i més gasto, fins arribada l'hora... I una llègrima darrera l'altra, rodolava sense parar per son rosire moreno i fonddament solcat per tan amargues desventures.

Acabades les pregàries pel sacerdot, la comitiva va posar-se en marxa. No s'havia vist potser cap altre enterro de tanta gent. El batlle, regidors, jutge municipal, propietaris, jovent, tots caminaven silenciosos, de tres en tres i de quatre en quatre, darrera'l bahut amb el casquet de franges vermelles i la creu. De dones, ben poques n'hi mancaven. Una cua que no s'acabava mai formava darrere'ls homes, contrastant el frec del vestit amb el soroll de les enagütes planxades i el suau cric, cric, de les medalles i rosaris. Per alguna que altra portellada, més d'un cap s'hi veia qui al eixir se n'aixugava'l plor, i una sola exclamació se sentia arreu, arreu: ¡Pobre xicoll! ¡Quina desgràcia per a la nostra terra!

Una volta al fossar, tota aquella gentada, amb el cap descobert i amunegats a l'entorn del clot de terra que havia de rebre les frises despulles, s'escoltava amb fonda emoció els darrers resos llatins dedicats a la salvació de l'ànima.

Illuminare his, qui in tenebris et in umbrâ mortis

CONFITERIA I BAR «LA PALMA»

REFRESCS :: PASTES :: DOLÇOS

:: :: :: AUDICIONS DE PIANOLA :: :: ::

LLOC DE REUNIÓ
DEL «JOVENT SARDANISTA»

BAR PREDILECTE
DE LES «PENYES» MÉS DISTINGIDES

Aparell de Sifón amb aigua de la «Mina nova»

Quirse Masana

Doctor Robert, 11 i 13

GRANOLLERS

Hostal «La Marinette»

HOTEL-RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

a càrrec de

ELIES PURCET

Especialitat en Banquets per a casaments i bateixos
S'admeten encàrrecs :-: Es serveix a domicili
ROSTISSERIA :: FIAMBRES :: GELATS

Cofre a l'arribada de tots els trens

Plaça del Mercadal MOLLET DEL VALLÉS

No. 111. JOYE BARBRANGET